

Prejav

k ucteniu si pamiatky **Generála Dr. Milana Rastislava Štefánika**,

prednesený

Podpredsedom Klubu Generála Milana Rastislava Štefánika,

Pánom **Ľubošom JURÍKOM**,

na Spomienkovej slávnosti pri príležitosti 95. výročia úmrtia

Generála Dr. Milana Rastislava Štefánika

dňa 4. Mája 2014 v Bratislave

Vážené dámy a páni, vážení prítomní,

výročie, ktoré si dnes pripomíname, je príležitosťou opakovane sa vracať k odkazu generála Milana Rastislava Štefánika a vziať si z neho poučenie aj pre súčasnosť. Nám všetkým je veľmi dobre známe, aký je obrovský prínos Štefánikov v oblasti vedy, politiky, diplomacie i vojenstva, aké zásluhy má tento subtilný muž v oblasti astronómie, geografie, strategických rozhodnutí a organizačných schopností pri presune vojsk a zároveň zákulisných rokovaní v najvyšších kruhoch vtedajšej spoločnosti. Samozrejme, známe sú nám zásluhy generála Štefánika o vznik prvej Československej republiky a tým aj o pozdvihnutie sebavedomia slovenského národa, či jeho zásluhy o demokratický charakter spomenutej prvej republiky.

Nebyť Štefánika, veľmi ťažko odhadnúť, aký by bol vývoj v stredoeurópskom priestore po rozpadnutí rakúsko-uhorskej monarchie, čo by čakalo Slovákov v našom výbušnom geopolitickom regióne a či by sa emancipačné úsilie Slovákov – až do dnešných dní – dočkalo naplnenia. O tom všetkom vieme, vrátane tragickej a nie celkom objasnenej smrti toho veľkého syna nášho národa, predsa stále akoby sme nedocenili Štefánikovo pôsobenie v kontexte našich dejín.

Dovolím si, veľmi stručne, pripomenúť len niektoré aspekty, na ktoré tak trochu zabúdame. Nazvime to – príbeh človeka, ktorý vzišiel zo skromných pomerov a vytrvalosťou, usilovnosťou, presvedčením a nadaním, sa z rodných Košarísk dostal až do najvyšších kruhov francúzskej či talianskej spoločnosti a svojim šarmom a genialitou zapôsobil nielen na vplyvných ľudí veľkých európskych štátov, ale aj na chod svetových dejín.

Tento príbeh mal pokračovanie a jeho dôsledkom bol vznik demokratickej ČSR a v rámci jej možností aj emancipačné úsilie slovenského národa, ktorý začal formovať nové postuláty svojej histórie.

Ten príbeh je o ceste nadaného a ambiciózneho človeka, ktorý sa presadil vo svete a tým akoby nám odkázal: nebojte sa veľkého sveta!

Aj my sme jeho súčasťou, aj my sme veľký svet!

Neprizerajme sa, ako za nás rozhodujú iní, buďme strojcami vlastného osudu!

Áno, náhle tu bol muž, ktorý dôstojne nadviazal na emancipačné snahy veľkej štúrovskej generácie a ktorý stál pri zrode moderného národa vo veľkej rodine európskych národov.

Je to odkaz Štefánikov pre súčasnú generáciu: nebuďme zakríknutý národ na periférii dejín, nie, buďme tvorcami dejín!

Nebojme sa sveta, ale seabedome, s vedomím vlastných schopností sa chyt' me príležitosti. Ak to dokázal jeden z našich, môžu to dokázať aj ďalší.

Štefánikov odkaz spočíva aj v tom, aby sme si pripomenuli a opätovne sa zamysleli nad civilizačnými hodnotami a hierarchiou týchto hodnôt. On žil tomu, čomu veril a tomu prispôbil svoje myslenie a konanie.

Bol to priamy, rovný a čestný chlap, za svojimi hodnotami kráčaľ priamočiaro, hoci práve v diplomacii sa neraz musí kľučkovať a zahmlievať, ako sme tomu svedkami v dennodennej domácej i zahraničnej politike. Deficit morálnych hodnôt našej doby je zjavný a práve preto, o to viac, je Štefánik inšpiráciou a motiváciou pre čistotu názorov a vieru v to, že napriek všetkému sa oplatí byť poctivým, nepodľahnúť krátkodobým a konjunkturálnym výhodám. V tomto zmysle je generál Štefánik trvalým imperatívom pre duchovnú klímu v našej spoločnosti a dáva nám, priamo i nepriamo, návod, ako neohnúť chrbát, ako žiť naše životy v súlade s našim svedomím.

A ešte jedna poznámka, ktorá – myslím si – logicky vyplýva z odkazu Štefánikovho. Bol to nielen vedec, mysliteľ, politik, diplomat či štátnik – bol to vizionár. Po rozpade rakúsko-uhorského mocnárstva presadzoval – aj s pomocou zahraničných, najmä amerických Slovákov – nielen samostatnú Československú republiku a v nej autonómne postavenie Slovákov, ale aj Európu suverénnych štátov a národov. Pri troche predstavivosti môžeme povedať, že predvídal proces

zjednocujúcej sa Európy na báze ekonomickej, demokratickej a na báze príbuzných civilizačných hodnôt.

Je ešte veľa toho, čo nám ponúka život a odkaz generála Štefánika. Je to nevysychajúce žriedlo poučenia.

Buďme hrdí na to, že z lona slovenskej matky vzišla takáto osobnosť, ktorá sa stala legendou slovenskej, ale aj európskej histórie.